

адміністративного регулювання господарської діяльності; фіскальної системи; суб'єктів фінансового сектору економіки тощо.

Інституційні реформи мають бути безпосередньо пов'язані зі зміною парадигми розвитку аграрного сектору економіки України. Суть новітньої парадигми аграрного сектору полягатиме в тому, що держава бере на себе ініціативу створення сприятливих умов для підприємств в аграрному бізнесі, діяльність яких забезпечує зростання зайнятості, доходів, експорту продукції та податкових надходжень. Навпаки, бізнес, який не приносить суспільству віддачі у вигляді податків і зайнятості, має самоліквідуватися. З цією метою державі слід використовувати всі доступні їй інструменти економічної політики: фіскальні важелі, кредитну систему, адміністративне регулювання використання належних державі ресурсів.

Для інституційних змін потрібен певний час. Єдиний спосіб скоротити час їх здійснення – це належним чином використовувати економічні, технологічні та організаційно-управлінські знання. Висока значущість вивчення інституційних змін легко простежується на прикладі багатьох розвинених країн, де знання про розвиток інститутів, накопичені у ході реформ, дали їм змогу в останні десятиліття досягти значних успіхів в економічному і соціальному розвитку. Цілком можливим є використання цього досвіду для реформування інституціональних систем аграрного сектору України, але при цьому необхідно враховувати, що в кожній країні інститути створюються за певних соціально-економічних, політичних та технологічних умов. Тому перенести у вітчизняне сільське господарство інститути, створені в різних країнах, без будь-яких змін неможливо. Єдиний правильний шлях реформування – це виробити синтезований підхід, який об'єднає в собі як вітчизняний, так і зарубіжний досвід реформування та буде будуватися на основі аналізу існуючої інституційної системи. До такого синтезованого підходу має входити також розробка основного вектора розвитку як всієї інституційної системи, так і окремих її частин.

УДК 330.341.1

Ципліцька О. О.,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Цифровізація економіки представляє собою світовий тренд, що йде на зміну інформатизації суспільства. Її сутність полягає у поширенні інформаційних технологій, процесів автоматизації у всі сфери життєдіяльності

суспільства. В свою чергу, вона виступає одним із шляхів її модернізації, адже вона змінює характер економічних відносин в країні, переводячи їх на засади цифрових інформаційно-комунікаційних технологій. Україна, незважаючи на недостатні темпи економічного зростання та значне відставання у розвитку від європейських держав, залучена до світових процесів цифровізації завдяки відкритості економіки.

Явище цифровізації є об'єктом уваги як представників бізнесу, так і вітчизняних й зарубіжних учених. Серед останніх можна назвати В. В. Апалькову, А. А. Гриценка, Г. Т. Карчеву, С. В. Коляденка, І. П. Малика, О. Г. Чернишова, Т. М. Юдіну тощо. Не можна оминати й ключові документи, що визначають пріоритети цифровізації економіки України, а саме Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки, затверджену Кабінетом Міністрів України 17.12.2017 р., а також «Цифровий порядок денний України 2020», який представляє собою стратегію цифровізації.

Метою даного дослідження виступає визначення перспектив цифровізації трансформаційних економік та обґрунтування ролі держави у цьому процесі.

Процеси цифровізації економіки України вже тривають, однак без особливої участі держави. Локомотивами цих процесів виступають банківські установи, які вже давно впровадили онлайн-сервіси, та великі компанії телекомунікаційного сектору, завдяки чому інтенсивно розвивається електронна комерція. Понад 90% підприємств в Україні вже використовують у своїй діяльності Інтернет та внутрішні комп'ютерні мережі. Сектор цифрової економіки щороку зростає. Так, кількість економічно активного населення за професіями, що мають відношення до розробки інформаційних технологій або до роботи з інформацією, в Україні у 2016 році становила 3455,1 тис. осіб, питома вага яких становить 19,2%. Для порівняння – у 2014 році їх питома вага складала 18,7% [1]. Слід відмітити, що в абсолютних величинах загальна кількість таких фахівців скорочується у зв'язку із активними процесами міграції. За свідченнями роботодавців, потреба у таких професіоналах ще тривалий час не буде повністю задоволеною.

Порівняно з європейськими країнами, де рівень цифровізації в середньому складає трохи вище 6%, наші досягнення уявляються доволі скромними. В світі лідерами цифровізації виступають Японія, Південна Корея, Сінгапур, Данія, Великобританія, Норвегія, Нідерланди, Швейцарія.

Перевагами цифровізації є: 1) зниження вартості транзакцій; 2) нові джерела доходів; 3) підвищення гнучкості ринків та виробництва; 4) збільшення доступності товарів та послуг, їх персоналізація. Однак більшість українських підприємств лише перебувають на шляху інформатизації та автоматизації виробництва та бізнес-процесів. Для держави цифровізація – це більш прозора економіка, можливість швидше запроваджувати реформи,

змінювати параметри функціонування системи державного регулювання економіки тощо.

Процес цифровізації, по суті, відбувається завдяки ринковим стихіям, без участі держави. Існує точка зору, що необхідно створити на рівні держави структуру, яка б сприяла і просувала процес цифровізації [2]. Однак, це сприятиме більшій бюрократизації цього процесу, тож держава має включатися у ці процеси органічно, підтримуючи дію відповідних механізмів в усіх секторах економіки. У державному – цифровізацію бізнес-процесів державних підприємств, створення та забезпечення функціонування онлайн-сервісів державних послуг, забезпечення доступу всіх верств населення користуватися такими сервісами, а це – забезпечення Інтернетом шкіл, бібліотек, інших закладів, в яких будь-хто зможе скористатися онлайн-послугами. У приватному – забезпечуючи відповідне законодавство, що буде захищати суб'єктів господарювання від кібератак, а також запроваджувати методи обліку нових видів активів.

Важливим заходом є створення інфраструктури цифрової економіки та підтримка цього процесу з боку держави. Але для остаточної цифровізації необхідна перебудова освітнього процесу, оскільки головний ресурс цифрової економіки – людський. Мова йде не лише про підготовку ІТ – спеціалістів, але й поширення знань по криптографії, інформаційним технологіям серед представників інших професій. При цьому основною компетенцією має виступати вміння вчитися, здобувати знання, швидкість нагромадження яких змінюється у геометричній прогресії.

Важливою функцією держави також є запобігання соціальним наслідкам цифровізації, яка тягне за собою скорочення використання людської праці, веде до зменшення або зникнення містоутворюючих промислових підприємств. Держава має передбачати такі процеси та діяти наперед, організовуючи освітню систему, заходи державно-приватного партнерства, які дозволять використовувати той потенціал, який вивільняється внаслідок автоматизації та цифровізації бізнес-процесів.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
2. Чижев А. Не пустить волну: что означает цифровизация Украины [Електронний ресурс] / А. Чижев // Апостроф. – Режим доступу: <https://apostrophe.ua/article/politics/2017-02-20/ne-upustit-volnu-hto-oznachaet-tsifrovizatsiya-ukrainyi/10351>. Дата звернення: 17.03.2018 р.